

על מלחמת ברירה ועל הוגנות ואתיקה בכתיבה

במאמר "האם מלחמת ברירה היא הלקח" ("מערכות" 377) תוקף שמואל מאיר בחריפות רבה דברים שכתב אלוף יעקב עמידרור במאמר "מלחמת המפרץ - הלקחים עבור ישראל" ("מערכות" 374-375). הבעיה היא שמאיר תוקף דברים שהוא שם כפי עמידרור ולא דברים שעמידרור אכן כתב

אל"ם דרון מיינרט

ניתן לקבל את ההערה הזאת, אך יחד עם זאת ראוי לציין שפרופסור יחזקאל דרור משתמש בדיוק באותו מושג ("מלחמת ברירה") באותו גיליון של "מערכות", שבו מופיע מאמרו של האלוף עמידרור, כך שה"עבירה" אינה חמורה כל כך.

הכשל השני שמציין הכותב קשור לשאלת "מלחמת הברירה". מאיר כותב מפי עמידרור ש"עלינו להחזיר לעצמנו את חופש הפעולה האסטרטגי המוחלט. דבקות ללא עוררין בעיקרון הזה תאפשר לישראל לממש דרכי פעולה מיטביות להגנה על האינטרסים החיוניים לביטחונה". ובסוף המאמר כותב מאיר כי "יישומה של תפיסת 'מלחמת ברירה' בתרחיש כזה [של סכנת השמדה] - לשיטתו, באופן כמעט אוטומטי ובהתאם לשיקולים צבאיים טהורים - נשמע דמיוני, אך מן הראוי לברר נקודה זאת עד תום". במקור אומר עמידרור: "אנחנו

אורה, על דברי עמידרור, כלל לא נאמרו במקור, או שהוצאו מהקשרם. כדי שלא לייגע את הקוראים, לא אראה את כל העיוותים והסילופים, אלא רק את העיקריים שבהם. המתעניינים יכולים

הכותב מציב מראה מעוותת מול מאמרו של האלוף ותוקף את הבבואה המסולפת במקום להתייחס למקור

לפתוח את שני המאמרים ולשפוט בעצמם. הכותב מציין שלושה כשלים במאמרו של עמידרור: את הראשון הוא מגדיר ככשל מושגי. הכותב קובע שהמושג המקובל בעולם המדעי הוא "מתקפת מנע" ולא "מלחמת ברירה".

עלי לציין בתחילה שהאלוף יעקב עמידרור הוא מפקדי בבסיס המכללות. לאחר שקראתי בגיליון האחרון של "מערכות" (377) את מאמר התגובה של שמואל מאיר למאמרו של האלוף עמידרור ("מערכות" 374-375), חזרתי וקראתי את מאמרו של עמידרור, והתברר לי שזיכרוני אינו מטעה אותי. הקשר בין מאמרו של עמידרור לבין התגובה עליו קלוש. דבריו של האלוף מסולפים, ואף נאמרים בשמו דברים שכלל לא כתב. הכותב מציב מראה מעוותת מול מאמרו של האלוף ותוקף את הברבור אה המסולפת במקום להתייחס למקור. להלן אראה שה"כשלים" שמציין הכותב, המבוססים, לכ-

צריכים להחזיר לעצמנו את חופש הפעולה האסטרטגי ולהגדיר לעצמנו שמלחמת ברירה אינה טמאה מראש ובכל מצב. לא צריך לשאוף אליה, אבל צריך שיתאפשר למדינת ישראל לצאת למלחמת ברירה – כאשר הפגיעה באינטרסים שלנו היא ברמה המחייבת יציאה למלחמה... האם? מתי? היכן? וכיצד? הן שאלות לגיטימיות, הקשורות

בשיקולים מאוד כבדים. לא צריך לשושל לחוץ על ההדק, אסור למהר ולשלוח חיילים אלי קרב, אבל טעות היא להוריד מהארסנל האסטרטגי שלנו את היכולת לצאת למלחמת ברירה."

המילים המודגשות בקו מדגימות את הסילוף שנוקט מאיר בדברי עמיד' רור. בעוד עמיד'רור מדבר על כלי אחד מתוך כלים רבים, שצריך לשקול אם להפעילו בהקשר נתון, אך אסור להוריד מראש מכלל

חשבון, הופך מאיר את דבריו ומביאם לידי עיקרון עליון, שכל האסטרטגיה הישראלית צריכה להיות מושתתת עליו.

בהמשך טוען מאיר, בין השאר, שעמיד'רור ממליץ לצמצם את ההתחשבות בדעתה של ארצות-הברית בהקשר של יציאה למלחמה. האמת היא שעמיד'רור כלל אינו עוסק בכך במאמר הזה. ההתייחסות לשאלת הקשר עם ארצות-הברית כלל אינה קשורה לצורך בתיאום האסטרטגי בינינו לבינם לפני יציאה למלחמה, אלא לאפשרות של הסתמכות על התחייבות לסיוע של כוחות אמריקניים (להבדיל מסיוע דיפלומטי, כלכלי, לוגיסטי וכד') בעת משבר ולבעייתיות המימוש שלו בשעת

מבחן. גם אם תחליט ארצות-הברית לממש התחייבות כזאת, הרי מלחמת המפרץ מלמדת שהזמן שייקח לה לעשות את הדבר יכול להפוך זאת לבלתי רלוונטי עבור מדינה בסדר הגודל של ישראל.

הכשל השלישי, לטענת מאיר, הוא שעמיד'רור מבקש "לנתק את ההחלטה על יציאה למלחמה מהשיקולים

נגמ"שים אמפיביים של המרינס ב"סופת מדבר"

גם אם תתחייב ארה"ב לסייע לישראל על-ידי שיגור כוחות, הרי מלחמת המפרץ מלמדת שהזמן שייקח לה לעשות זאת יכול להפוך את המבצע לבלתי רלוונטי עבור מדינה בסדר הגודל שלנו

המדיניים תוך הסתמכות מוחלטת על חוות-הדעת הצבאיות", וזאת משום "חולשתו" של הדרג המדיני. גם לדברים האלה אין בסיס במקור. הטענה במקור היא שבהסכמים עם מדינות ערב יש להניח גם את האפשרות של הפרתם, ולכן יש לסכם הסכמים ולתכנן תוכניות כאלה, שיאפשרו למדינאים (ולא לצבא) חופש פעולה רחב לפני קבלת החלטות המחייבות שיקולים מרחיקי לכת. כדוגמא נותן עמיד'רור את ההחלטה הפשוטה, יחסית, להכניס את הצבא הסדיר לכוננות ולפרוס אותו לאורך הגבול לעומת ההחלטה הכבדה יותר לגייס מילואים – החלטה שגם אם היא נעשית למטרות הגנתיות, עלולה להביא להסלמה. על אחת כמה וכמה ההחלטה

לבסס את תוכנית המגננה על פלישה לטריטוריה של מדינה שכנה – החלטה שמשמעותה היא הכרזת מלחמה כתנאי ליישום המגננה.

עמיד'רור אינו מטיף בשום מקום במאמר לשחרר את הצבא ממרות המדינאים או להכפיף את השיקול המדיני לשיקול הצבאי. להפך, הוא אומר ש"תמיד יהיו ממדים פוליטיים בהחלטות צבאיות".

הביטוי "חולשת הדרג המדיני" ששם מאיר בפי עמיד'רור יחד עם הדוגמא של תוכנית שליפן, שהפכה את הניטרליות הבלגית ובכך הכניסה את בריטניה למלחמת העולם הראשונה, מרמזים על כך שעמיד'רור מטיף, כביכול, לשינוי ההיררכיה בין הדרג המדיני והצבאי או בין השיקול המדיני לשיקול הצבאי במתכונת המטכ"ל הגרמני במלחמת העולם הראשונה. בסיכום התגובה אומר זאת

הכותב במפורש. זוהי האשמה חמורה, שאין לה כל סימוכין בטקסט.

הקונספט של "מלחמת ברירה" או של "מתקפת מנע" אכן ראוי לדיון מעמיק. טוב היה עושה שמואל מאיר אילו היה אומר ומנמק את דעתו בנידון ולא נוקט את השיטה הפסולה שנקט. ולבסוף הערה למערכת "מערכות". לדעתי, מערכת של כתב עת אמורה להיות רגישה לאתיקה וליושר המקצועי של הכלול בכתב העת. מחובתה, לכל הפחות, להעיר לכותב על סוג כתיבה כזה, אם לא לפסול אותו מכל וכל.

